

Aan het Bestuurlijk Overleg Waddengebied
T.a.v. de voorzitter de heer M.G.J. Harbers
Ministerie van I&W
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Leeuwarden, 14 juni 2024

Kenmerk: 20240614-01

Betreft: Advies Omgevingsberaad Waddengebied betreffende de agenda van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied d.d. 1 juli 2024

Bijlagen:

- Advies van het Omgevingsberaad over de NRD Ruimte voor Defensie
- Advies van het Omgevingsberaad over de concept NvU Friese Waddenveren

Geachte heer Harbers, geachte bestuurders van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied,

Op 6 juni jongstleden heeft het Omgevingsberaad Waddengebied (hierna: Omgevingsberaad) gesproken over de agenda en bijbehorende stukken van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied van 1 juli aanstaande. Naar aanleiding van deze bespreking komt het Omgevingsberaad tot de onderstaande bevindingen, adviezen en verzoeken over een aantal onderwerpen.

Zoals gebruikelijk ontvangt u de inbreng vanuit het Omgevingsberaad voorafgaand aan de vergadering. Tijdens de vergadering zal ik een aantal punten uit deze brief graag nader toelichten.

Woorden van dank

Met veel waardering en plezier kijken wij terug op de samenwerking de afgelopen jaren met de bewindspersonen, mevrouw Van der Wal, de heer Jetten en de heer Harbers. Ik wil alle drie graag persoonlijk zeer hartelijk bedanken uit naam van het gehele Omgevingsberaad voor hun inzet en betrokkenheid. Wij zijn dankbaar voor de betrokkenheid en daadkracht van de bewindspersonen in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied. Vanaf de start van de nieuwe Waddengovernance zijn de ministeries van IenW en LNV vertegenwoordigd, zowel in het Bestuurlijk Overleg als ambtelijk op directieniveau en inhoudelijk. De inzet van het Rijk heeft nog meer aan kracht gewonnen toen ook het ministerie van EZK zich actief aansloot en de minister voor Klimaat en Energie, de heer Jetten, eveneens bij het Bestuurlijk Overleg aantrad.

De filosofie van het Omgevingsberaad is '*Succesvol beleid kan alleen tot stand komen door gezamenlijke en vroegtijdige participatie van overheden, kennisinstituten en maatschappelijke organisaties*'. Het is mijn overtuiging dat zonder de inzet van de heer Harbers, mevrouw Van der Wal en de heer Jetten we in de Waddengovernance niet zover waren gekomen in het elkaar actief opzoeken en de samenwerking op inhoud. Dit is een fantastisch resultaat. Onze inzet zal gericht zijn op het doorontwikkelen van die samenwerking tussen Rijk, regio en stakeholders. Ik ben daarover positief gestemd.

Op het moment van versturen van deze brief zijn wij in afwachting van de benoeming van het nieuwe kabinet en meer duidelijkheid over met welke bewindspersonen we de bestuurlijke samenwerking zullen voortzetten. Wij kijken uit naar de samenwerking met de nieuwe bewindspersonen en ik nodig ze bij deze al graag uit voor een kennismaking met de deelnemers van het Omgevingsberaad.

1. Opening en mededelingen

Bij de aanvang van de vergadering van het Bestuurlijk Overleg, wissel ik graag kort met u van gedachten over het Hoofdlijnenakkoord en de uitwerking daarvan in het Regeerakkoord. Wij hebben het Hoofdlijnenakkoord met interesse gelezen. De gezamenlijke basis van het Rijk, de regionale overheden en de stakeholders wordt gevormd door de Agenda 2050 en het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026. Hoewel het Waddengebied niet als zodanig benoemd wordt, lezen wij in alle 10 hoofdpunten uit het Hoofdlijnenakkoord uitgangspunten, ambities en relevante maatregelen die deze afspraken raken.

De leden van het Omgevingsberaad en de vertegenwoordigers in hun achterban bieden de betrokken ministeries graag hun expertise en netwerk aan bij de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord in een Regeerakkoord en de uitvoering die daarop volgt. Wij stellen u allen voor om de vergadering van het Bestuurlijk Overleg van 5 december aanstaande te benutten om de uitwerking van het Regeerakkoord op de Agenda voor het Waddengebied 2050 en het Uitvoeringsprogramma te bespreken. Dit sluit ook goed aan bij het voorgestelde vervolg op het ABDTOPConsult rapport (agendapunt 5 van deze vergadering).

Ter besluitvorming

2. Voortgangsrapportage uitvoeringsprogramma (IenW/DGWB)

De voortgangsrapportage geeft een goed inzicht in de stand van zaken van de verschillende initiatieven uit het Uitvoeringsprogramma en de voortgang die de Waddengemeenschap afgelopen jaar geboekt heeft. Het Omgevingsberaad herkent als onderdeel van het Programmabureau ook de signalen die in de notitie beschreven zijn en vraagt daar ook aandacht voor. Wij zien ook de knelpunten op het gebied van capaciteit bij zowel stakeholders als overheden om op een gedegen wijze aan onderdelen van het Uitvoeringsprogramma een bijdrage te leveren. Het blijft daardoor bij meedenken in plaats van meewerken. Projecten komen daarom onvoldoende van de grond of missen de gewenste integraliteit. Daarmee ligt bijsturing aan de achterkant op de loer. Wij zien deze signalen terug in de bevindingen van het ABDTOPConsult-advies.

Het Omgevingsberaad signaleert ook dat de hoeveelheid onderwerpen en actuele ontwikkelingen toeneemt, hetgeen meer voorbereiding en ondersteuning van de deelnemers aan het Omgevingsberaad vraagt.

Ten aanzien van het verzoek om de integrale projectfinanciering van het programma Eems-Dollard (agendapunt 7) merken wij op dat meerdere projecten in het Waddengebied tegen het probleem van integrale projectfinanciering aan lopen, zoals bijvoorbeeld de dijkversterkingsprojecten. Dit is ook één van de onderwerpen die opgepakt moeten worden in het vervolg op het advies van ABDTOPConsult.

Wij kunnen ons vinden in het temporiseren van de routekaart Visserij tot na het vaststellen van het in ontwikkeling zijnde Toekomstperspectief Garnalenvisserij. Het is niet zinvol om nu te starten met een routekaart omdat er op dit moment te veel onzekerheden zijn.

3. Beleidskader natuur - Specificering Plan van aanpak Analysefase (LNV)

Het Omgevingsberaad is zeer tevreden over hoe LNV de communicatie en afstemming momenteel aanstuurt en uitvoert. De opmerkingen die afgelopen half jaar zijn gemaakt door de leden van het Omgevingsberaad komen goed terug in de bijlagen.

Er zijn wel serieuze zorgen over het tempo waarin de bouwsteen sociaal-economische analyse tot stand komt. Wij hechten er zeer aan dat deze bouwsteen goed, inhoudelijk en tijdig besproken kan worden met het Omgevingsberaad. Het is voor het besluitvormingsproces noodzakelijk om goed de relatie te kunnen leggen tussen de ecologische bouwstenen (Staat van de Waddenzeenatuur, Ecologisch Afwegingskader, en Ecologisch Streefbeeld) en de sociaal-economische analyse als bouwsteen. In het Plan van Aanpak staat 'de toetsing van de contouren van de beleidsopgave aan de sociaal-economische factoren' gepland in oktober, november. Daarom dringen wij bij de opdrachtgevers van deze bouwsteen aan op voortgang en tijdige bespreking door het Omgevingsberaad. Op die manier kan het Omgevingsberaad in het overleg van 26 september aanstaande deze bouwsteen van een ordentelijk advies voorzien.

Het Omgevingsberaad vraagt aandacht voor de volgende zaken bij de uitvoering van het Plan van Aanpak:

- In het geheel mist aandacht voor communicatie: hoe vindt heldere en toegankelijke communicatie plaats over de inhoud, nut en noodzaak van de individuele bouwstenen van dit beleidskader? Dit is belangrijk voor begrip en begrijpen, het voorkomen van onjuiste beelden en termen én voor een goede besluitvorming. Dit moet niet pas bij het opleveren van de bouwstenen of aan het einde van het traject gebeuren, maar nú, parallel meelopen.
- In de tabel mist het formele besluitvormingsproces: wie moet waar in het proces een besluit nemen (Kabinet, Colleges c.q. Tweede Kamer, Staten of Raden). Dit is van belang in het licht van de formele bevoegdheden en de formele en informele inspraakmomenten.
- In de tabel met toelichting wie/wanneer/waarbij betrokken wordt, wordt het Omgevingsberaad nog onvoldoende benoemd. Dit kan tijdig anticiperen van ons in de weg staan. Tegelijkertijd hebben wij vertrouwen dat de afstemming zoals die nu met LNV plaatsvindt zal worden voortgezet en dat we het gesprek hierover zullen blijven voeren.
- Voor een aantal bouwstenen is het ministerie van LNV niet de opdrachtgever, bijvoorbeeld bij het Ecologisch Streefbeeld en de sociaal-economische analyse. Dit geeft tempoverschillen en andere sporen, terwijl het voor het Beleidskader Natuur Waddenzee essentieel is dat alle onderdelen precies op elkaar aansluiten om te leiden tot een succesvol resultaat. Wij vragen de stuurgroep Beleidskader Natuur Waddenzee hierop integraal te sturen.
- Inhoudelijk heeft het Omgevingsberaad geadviseerd om bij de sociaal-economische analyse te werken met scenario-studies voor (een mix van) diverse activiteiten in het gebied. Zonder vaststelling van de sociaal-economische bouwsteen, kan de toetsing van de contouren van de beleidsopgave aan de sociaal-economische factoren niet plaatsvinden en stopt het proces. Wij vragen aandacht voor voldoende interactie met de stakeholders bij deze bouwsteen.
- Maak helder hoe bewoners betrokken worden in het proces.

Het Beleidskader Natuur Waddenzee is een onderdeel van het Uitvoeringsprogramma (UP1) en een onderdeel dat samenhangt met diverse andere onderdelen uit het Uitvoeringsprogramma. Voortgang is om die reden voor de realisatie van de initiatieven uit het Uitvoeringsprogramma van belang voor alle stakeholders. De inhoudelijke, bestuurlijke keuzes van het Rijk en de regionale overheden zijn bepalend voor de afweging over de balans tussen economie en ecologie. Met deze keuzes wordt duidelijkheid gecreëerd voor diverse processen en projecten.

4. Bereikbaarheid (IenW/DGMO)

a. Plan van aanpak bereikbaarheid

Het Omgevingsberaad kan zich vinden in het Plan van Aanpak voor de Transitie Bereikbaarheid Waddeneilanden. Naar wat wij weten zijn de Waddeneilanden op een goede manier bij dit Plan van Aanpak aangehaakt dan wel zelf in de lead waar het onderwerpen betreft die binnen hun competentie liggen.

Alle drie de inhoudelijk voorgestelde lijnen hebben een relatie met de lopende aanbesteding van de Waddenveren maar zijn naar alle waarschijnlijkheid niet gereed op het moment dat de concessie gegund wordt. Ook na gunning blijven de drie inhoudelijke lijnen relevant en dient de ontwikkeling daarvan voortgezet te worden.

Wij hebben de overheden eerder in het traject gevraagd om de mogelijkheden van andere technieken en innovatie beter te benutten bij het oplossen van de mogelijke netcongestieproblemen. Het Green Shipping programma en de havens beschikken over deze (kennis)netwerken. Het Omgevingsberaad wees eerder op de mogelijke gevolgen van de aanleg van elektriciteitskabels naar de eilanden. De Waddenacademie heeft de zogenoemde SOCCS techniek aanbevolen, die in Fryslân is ontwikkeld. Het Omgevingsberaad adviseert de provincies om deze techniek in de alternatieven mee te nemen bij aanleg van kabelinfrastructuur in het Waddengebied. Groningen Seaports is bereid om hier proeven mee te nemen.

b. Concessieverlening Friese Waddenveren (ter bespreking)

Hiervoor verwijzen wij naar de bijlage; onze brief die we 28 mei jongstleden over dit onderwerp gestuurd hebben. Het advies is zowel gericht aan het ministerie van IenW, als aan de betrokken provincies in verband met hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de netcongestie en provinciaal energiebeleid. Graag zien wij een reactie van de betrokken overheden op ons advies tegemoet voorafgaand aan de definitieve Nota van Uitgangspunten.

c. Startbeslissing MIRT verkenning bereikbaarheid (ter kennisname)

Het Omgevingsberaad stelt het op prijs dat er ingezet wordt op actieve en brede participatie vanuit de omgeving. Wij gaan er daarbij vanuit dat de inwoners van Ameland hier een prominente plaats in innemen. Wij zien de kennisgeving participatie met belangstelling tegemoet en spelen graag een rol in het vervolg van de verkenning.

5. ABDTOPConsult (IenW/DGWB)

Alle leden van het Omgevingsberaad komen tot de conclusie dat het ABDTOPConsult advies een zeer gedegen en goed advies is: de analyse en aanbevelingen zijn helder en duidelijk. De urgentie om stappen te zetten blijkt ook uit diverse andere punten op de agenda van dit Bestuurlijk Overleg: de Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda, de probleemanalyse bij punt 7 Groeidelta, het advies van het Omgevingsberaad over de concessies Friese Waddenveren, de gevraagde integraliteit bij het Beleidskader, en de evaluatie van het Beheerautoriteit Wadden. Het is goed om te merken dat deze urgentie breed leeft, zoals ook blijkt uit de bijlage 'Inbreng regionale overheden'. Wij sluiten ons hier van harte bij aan.

Daarom is het belangrijk om, direct na het Bestuurlijk Overleg Waddengebied van 1 juli, met uitwerking van het advies aan de slag te gaan onder regie van een bestuurlijk kwartiermaker, goed gefaciliteerd door ambtelijke inzet vanuit alle bij de Waddengovernance betrokken partijen. Dit moet wat ons betreft in het Bestuurlijk Overleg van december resulteren in een aantal denkrichtingen, zodat dan bestuurlijke keuzes gemaakt kunnen worden met als doel finale uitwerking in het Bestuurlijk Overleg van juni/juli 2025. In december kan dan ook een relatie met het Regeerakkoord gelegd worden.

Het Omgevingsberaad zal – als onderdeel van de Waddengovernance - zowel met inzet vanuit het secretariaat als van haar leden haar bijdrage leveren aan de uitwerking.

Waddenacademie

Het advies doet ook een voorstel voor bekostiging van de Waddenacademie, te weten uit het budget van het Waddenfonds. De Waddenacademie vraagt het Bestuurlijk Overleg Waddengebied in haar brief *"om op 1 juli te bespreken hoe een voorziening kan worden getroffen om de periode tot aan de finale besluitvorming over een eventuele structurele financiering voor de lange termijn van de Waddenacademie te overbruggen"*. Dit is nodig om *"het mogelijk te maken om onze rol als Kennisregisseur de komende vijf jaar ten volle te blijven vervullen."*

Het Omgevingsberaad hecht zeer aan de waardevolle bijdrage van de Waddenacademie als kennisregisseur in de Waddengovernance en de invulling van haar rol als lid van het Omgevingsberaad. Wij maken ons daarom zorgen over het geschetste risico dat medewerkers vertrekken, waardoor opgebouwde kennis binnen de Waddengovernance verloren gaat. Daarom adviseert het Omgevingsberaad de verantwoordelijke overheden, zo snel mogelijk en uiterlijk december 2024 met een voorstel te komen voor financiering. Daarbij is het Omgevingsberaad van mening dat dat niet ten koste mag gaan van de middelen van het Waddenfonds, die voor andere doeleinden zijn geoormerkt.

6. Verbinding Deltaprogramma Waddengebied en Waddengovernance (IenW)

In de ogen van het Omgevingsberaad draagt het integreren van het Deltaprogramma Waddengebied en Waddengovernance eraan bij dat de Waddenbelangen zoveel mogelijk op één plek besproken worden. Wij steunen deze integratie dan ook en willen als Omgevingsberaad daarin graag onze adviserende rol vervullen. Wat dit concreet betekent voor het Omgevingsberaad en wat van haar stakeholders verwacht wordt, is ons nu nog niet goed duidelijk. In het voorstel wordt al aangegeven dat sommige onderdelen van deze integratie een nadere uitwerking vragen. Uiteenlopende verwachtingen zijn niet bevorderlijk voor een goede integratie en daarom stemmen we dat graag aan de voorkant af. Wij zijn daarover reeds met de betrokkenen in gesprek. Op basis daarvan kunnen wij bepalen op welke manier we onze rol in de nieuwe constellatie invulling kunnen gaan geven.

Wij zien dat er in de voorradige stukken afwisselend gesproken wordt van aansluiten en integreren. Wij adviseren om hierover eenduidig te zijn, ook in het kader van verwachtingen over processen, verantwoordelijkheden en besluitvorming.

7. Gebiedsprocessen ED2050 (Provincie)

Op 11 april jl. is dit programma aan het Omgevingsberaad gepresenteerd en besproken. Het Omgevingsberaad herkent de analyse en de voorgestelde oplossingsrichtingen. Wij zien daarin een bevestiging van het ABDTOPConsult advies "Besluiten, Binden en

Bundelen" en de urgentie om een aantal overstijgende zaken op te lossen die ook voor het welslagen van dit programma ED2050 noodzakelijk zijn, alsmede andere onderdelen van het Uitvoeringsprogramma.

Wij adviseren positief ten aanzien van het gevraagde commitment, met de kanttekening dat het Omgevingsberaad niet adviseert over prioritering van bestaande financiële middelen die ook voor andere onderdelen van het Uitvoeringsprogramma aangewend kunnen worden.

8. BAW (LNV)

De Waddengovernance bestaat uit 3 pijlers: Het Bestuurlijk Overleg Wadden, het Omgevingsberaad en de Beheerautoriteit. De Beheerautoriteit is met haar expertise, netwerk en stem namens alle beheerders in het Waddenzee, een waardevolle deelnemer aan de beraadslagingen van het Omgevingsberaad. Die rol zien wij in de evaluatie niet benoemd. Wij adviseren deze rol in ons midden te continueren en mee te nemen in de voorgestelde aanpak.

Het Omgevingsberaad onderschrijft de urgentie om te komen met een plan van aanpak met aandacht voor de beschreven randvoorwaarden, zoals capaciteit en urgentie, om het ambitieniveau uit de Bestuursovereenkomst Beheerautoriteit Waddenzee tot uitvoering te brengen. Het advies van Berenschot laat zien dat het anders en beter moet. In de appreciatienotitie worden in onze ogen nu vooral intenties uitgesproken en wordt niet op alle adviezen ingegaan. Het Omgevingsberaad vraagt in dit advies de opdrachtgevers om op alle adviezen met een gedegen uitwerking te komen, waarbij het van belang is dat mandaat en opdracht op elkaar aansluiten.

In de stukken wordt voor de uitwerking de duur van 1 jaar voorgesteld. Wij adviseren om de eerste uitkomsten reeds in het Bestuurlijk Overleg van december 2024 met elkaar te bespreken.

Mondelinge mededelingen

9. Unesco (LNV)

Wij worden tussentijd ambtelijk regelmatig en goed geïnformeerd door het ministerie van LNV. Wij wachten uw nadere toelichting af.

10. Gaswinning (EZK)

Na de toelichting door de bewindspersoon, wil ik graag kort ingaan op de actualiteit en de zorgen die bij de stakeholders van Omgevingsberaad leven omtrent de lopende procedures. Wij beschouwen het vraagstuk van energieproductie ook graag in de brede context, zowel in het licht van paragraaf 5 van het Hoofdlijnenakkoord, als de lopende projecten over wind- en waterstofenergie op de Noordzee én de afspraken in het Agenda 2050 en het Uitvoeringsprogramma. Dit gesprek blijven we graag met het Rijk en de regio voeren en lijkt ons een goed onderwerp voor het Bestuurlijk Overleg van december 2024. Het Omgevingsberaad zoekt hiervoor ook de samenwerking met het Noordzeeoverleg.

11. Opheffen Waddensea Forum (LNV)

Zoals bekend hecht het Omgevingsberaad aan betrokkenheid van stakeholders bij de ontwikkeling en uitvoering van het trilaterale beleid voor het Waddengebied. Wij betreuren dan ook het opheffen van het Wadden Sea Forum, zonder enig perspectief op toekomstige stakeholderinbreng.

De haven- en natuurbeschermingsorganisaties hebben veel geïnvesteerd en bereikt bij de trilaterale regeringsconferentie in Wilhelmshaven (2022). Deze Deense en Duitse stakeholders hebben hun inspanningen destijds verbonden aan continuering van de overheidsondersteuning als facilitator. Nu het Wadden Sea Forum is opgeheven, is bij de internationale stakeholders de energie om in trilaterale samenwerking te investeren geheel weggelekt. Uit recente gesprekken met stakeholders en regionale overheden blijkt dat de ambitie voor trilaterale en Europese samenwerking nog steeds overduidelijk.

Wij hechten aan stakeholderbetrokkenheid en steken hier ook graag onze tijd in, maar dan moet ondersteuning van internationale samenwerking voor stakeholders goed gefaciliteerd en geborgd zijn. Wij verwijzen naar ons eerdere verzoek: *"Het Omgevingsberaad verzoekt de minister van LNV om het Omgevingsberaad te betrekken bij het tot stand komen van een voorstel voor verbeterde stakeholderbetrokkenheid op trilateraal niveau, waarin ook aandacht moet zijn voor beschikbaarheid van voldoende middelen om stakeholderbetrokkenheid goed vorm te geven"*. Het ministerie van LNV heeft in ons overleg van 6 juni jl. aangekondigd dat het Common Wadden Sea Secretariat met een procesvoorstel komt en het Omgevingsberaad daarvoor benadert. Wij vragen LNV actief te blijven sturen op een duurzame, effectieve oplossing.

12. Noordzee (IenW)

De programma's van de Noordzee en het Waddengebied overlappen en/of raken elkaar. In beide programma's hebben stakeholders een belangrijke rol en is de samenwerking met Rijk en Regio goed verankerd. Bij bijvoorbeeld PAWOZ als gaswinning blijkt dat daar waar er effecten zijn in het grensgebied tussen Noordzee en Waddenzee het nog lastig is om beide goed betrokken te worden. Het Omgevingsberaad en het Noordzeeoverleg willen hun samenwerking de komende periode daarom versterken. Mevrouw Dekker en ik hebben de DG's van de drie betrokken departementen het aanbod gedaan om met de aanwezige expertise en de netwerken bij te dragen aan de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord en het regeerakkoord.

13. Ruimte voor defensie (DEF)

Het Omgevingsberaad heeft schriftelijk een bespiegeling over de NRD Ruimte voor Defensie aan demissionair staatssecretaris Van der Maat gestuurd. Deze brief wordt als bijlage meegestuurd. De schriftelijke reactie is ons door het ministerie toegezegd voor 1 juli aanstaande. In de gepubliceerde Nota van Antwoord menen wij een toename te lezen van de mogelijkheden voor gebruik in het Waddengebied. Ik zal tijdens het overleg hierop nader ingaan. Het Omgevingsberaad hecht aan de aanwezigheid van Defensie bij onze toekomstige overleggen en het is verheugend dat dit is toegezegd.

Ter bespreking

14. Besluitvormingsproces PAWOZ-Eemshaven (EZK)

Wij spreken nogmaals onze tevredenheid uit over de wijze waarop het ministerie van EZK de betrokkenheid van en informatievoorziening aan het Omgevingsberaad vormgeeft. Afgelopen periode zijn wij goed geïnformeerd en zijn er goede afspraken gemaakt voor het vervolgproces.

Het stuk dat nu voorligt vraagt niet om een besluit of inhoudelijk advies van het Omgevingsberaad. Dit zal in ons overleg van december aan de orde komen. Wij merken op dat er voor de stakeholders een dilemma ligt tussen zorgvuldigheid, de optimale oplossing en voortgang. Het belang van een zorgvuldig proces met voldoende tijd voor goede communicatie en de bestuurlijke puzzel is evident, tegelijkertijd betekent vertraging miljoenen tonnen extra CO2

Tot slot vragen onze stakeholders aandacht voor het maken van combinaties gedurende deze processen die ervoor zorgen dat de eilanden en kustgemeenten optimaal kunnen meeliften op de energietransitie voor de eigen ambities hierin.

Ter besluitvorming: Hamerstuk

15. Ecologisch Impulspakket (LNV)

Wij willen graag het volgende nader toelichten. Bij het Bestuurlijk Overleg van 23 februari 2023 hebben wij aangegeven dat het voor de hand gelegen zou hebben om de prioritering van middelen voor natuurherstel binnen de samenwerkingsstructuur van UP2 (Natuurbeheer, -herstel en -ontwikkeling) op te pakken. Dat zou de betrokkenen de mogelijkheid gegeven hebben om samen vanuit de inhoud de prioriteiten in natuurherstel te bepalen. Het is voor het Omgevingsberaad, zonder deze input vanuit UP2 over prioriteiten, niet mogelijk om een uitspraak te doen over de allocatie van deze middelen binnen de vastgestelde prioriteiten. In deze lijn ligt het voor de hand dat wij op dit besispunt ons onthouden van een advies.

16. Jaarverslag Waddenacademie (IenW)

Wij hebben hierover geen nadere opmerkingen.

17. OBW: OBW-jaarverslag (OBW)

Wij hebben hierover geen nadere opmerkingen.

18. Verslag, rondvraag en sluiting (IenW)

Naar aanleiding van het verslag zal ik een toelichting verzorgen op het punt van een Jongerenraad als onderdeel van het Omgevingsberaad.

Ter kennisname

19. PAWOZ gebiedsinvesteringen (EZK)

Bij het Bestuurlijk Overleg van 23 februari 2023 hebben wij naar aanleiding van het onderwerp 'Ecologisch impulspakket' ons vertrouwen uitgesproken dat bij de PAWOZ-gebiedsinvesteringen een koppeling met de Agenda en het Uitvoeringsprogramma, gelegd zou worden. Immers, zo krijgen maatregelen in en rondom het Waddengebied een integraal effect en dragen dergelijke investeringen bij aan onze gezamenlijke doelen en financiering. Daarom waren we enigszins teleurgesteld dat dit bij de uitvraag van het ministerie van EZK en door de gebiedspartijen in de uitwerking in de eerste tranche niet is opgepakt. Wij adviseren om bij de inzet van de tweede tranche dit wel bij de uitvraag op te pakken binnen de brede Waddengovernance en de Agenda en het Uitvoeringsprogramma als kader voor de inzet van de middelen te nemen.

20. Routekaart Kust (Provincie)

Wij hebben hierover geen nadere opmerkingen.

21. BAW jaarverslag (LNV)

Wij hebben hierover geen nadere opmerkingen.

22. OBW: Werkplan Omgevingsberaad Waddengebied (OBW)

Wij hebben hierover geen nadere opmerkingen. In het MT Rijk Regio is dit jaarplan reeds vastgesteld en zijn er geen nadere vragen over gekomen. Het Jaarplan 2025 zal eind 2024 aan het MT worden voorgelegd ter vaststelling.

23. Parkeerfaciliteiten boorplatform (Gemeente)

Goed dat een jarenlange controverse over parkeren van offshore installaties wordt opgelost. Wij adviseren de minister van IenW met voorrang een wachtlocatie op de Noordzee te wijzen.

24. Actualisatie Natura2000 (IenW)

Voor het vervolg van de Actualisatie Natura2000 verzoeken we de minister om te zorgen voor maatwerk in het proces om te komen tot het N2000-beheerplan voor het Waddengebied. Gezien het grote aantal herzieningen dat Rijkswaterstaat tegelijkertijd moet opstellen, zien wij het als een risico voor de samenhang en samenwerking in het Waddengebied dat er voor één uniforme, landelijk aanpak gekozen wordt zonder ruimte voor regionaal maatwerk. Rijkswaterstaat zou in onze ogen in dit maatwerk een belangrijke rol moeten spelen.

25. Ecologisch baggeren (IenW)

Het Omgevingsberaad is content met de voortgang en nuttige, praktische informatie om de impact van baggeren te verminderen, zoals dit in het literatuuronderzoek van de Waddenacademie beschikbaar is gekomen.

26. Voorraadagenda (IenW)

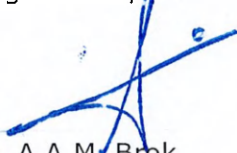
Wij hebben bij bovenstaande punten gevraagd om in de vergadering van het Bestuurlijk Overleg van december stil te staan bij de uitwerking van het Regeerakkoord in relatie tot het Waddengebied, de Agenda 2050 en het Uitvoeringsprogramma alsmede bij de energievraagstukken. Graag zien wij dat deze punten worden toegevoegd aan de voorraadagenda voor december 2024.

Verslag, rondvraag en sluiting

Wij waarderen dat voldaan is aan ons verzoek om het concept verslag eerder te delen (uiterlijk binnen 3 weken) en zien graag dat deze werkwijze bestendig wordt.

Tot slot spreek ik namens het Omgevingsberaad onze waardering uit voor alle geboden informatie, de gedegen voorbereiding en de samenwerking daarbij.

Hoogachtend,

Drs. A.A.M. Brok
Voorzitter Omgevingsberaad Waddengebied

